

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 14C/90/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120211463
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Lampartová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2022:8120211463.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Evou Lampartovou v spore žalobcu: W. J., R.. XX.XX.XXXX, D. Z. XX, XXX XX B., právne zastúpeného: JUDr. Dušan Remeta, advokát so sídlom Masarykova 2, 080 01 Prešov, proti žalovanej: Slovenská republika - Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy od štátu, takto

rozhodol:

I. Z a s t a v u j e konanie v časti sumy 16,43 EUR uplatnenej titulom náhrady škody.

II. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 1 516,98 EUR titulom náhrady škody a sumu 3 000 EUR titulom náhrady nemajetkovej ujmy, a to všetko v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalobca m á voči žalovanej n á r o k na náhradu trov konania v časti konania o náhrade škody v rozsahu 97,86 % a v časti konania o náhrade nemajetkovej ujmy v plnom rozsahu, pričom o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 1.10.2020 domáhal, aby súd zaviazal žalovanú zaplatiť mu náhradu škody vo výške 1 533,41 EUR a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 000 EUR. Žalobu odôvodnil tým, že uznesením vyšetrovateľa OR PZ, Odbor kriminálnej polície, Prešov, sp. zn. ČVS : ORP-313/VYS-PO-2014 zo dňa 25.3.2014 bolo žalobcovi vznesené obvinenie pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z.z., pričom rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 5T/91/2014 zo dňa 16.6.2017, právoplatným dňa 24.1.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 2To/44/2017 zo dňa 24.1.2018, bol žalobca oslobodený spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Prešov č.k. 1 Pv 218/14 zo dňa 25.07.2014, podanej na Okresnom súde Prešov dňa 29.07.2014 pre podozrenie zo spáchania trestného činu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. (Trestný zákon).

Poukázal na to, že hoci zákon č. 514/2003 Z.z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby, v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe súdov ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má totiž v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Podstata nároku na náhradu škody sa neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania. V prípade, že obžalovaný bol oslobodený spod obžaloby, rozhodovacia prax súdov má za to, že „ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené“, alebo „ten, kto bol spod obžaloby oslobodený“, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov (napr. predbežné prerokovanie nároku) zásadne právo na náhradu spôsobenej škody. Mal za to, že je tu kauzálny nexus medzi rozhodnutím o vznesení obvinenia

voči žalobcovi a vznikom škody na strane žalobcu, pričom štát nesie objektívnu zodpovednosť za postup OČTK. Právny nárok na náhradu škody vyvodzoval aj z čl. 46 ods. 3 Ústavy SR. Žalobca ďalej poukázal na ustálenú súdnu prax, v zmysle ktorej štát zodpovedá aj za škodu spôsobenú začatím (vedením) trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím trestného súdu, a to predovšetkým judikát R 35/1991 - rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 1 Cz 6/90 zo dňa 23.2.1990 a následne tiež na judikát R 70/1994 - rozsudok NS SR sp. zn. 1 Cdo 53/1993 zo dňa 28.06.1993, ktoré síce aplikovali skoršiu právnu úpravu zodpovednosti za škodu spôsobenú štátnymi orgánmi, avšak súdna prax na v nich uvedených právnych záveroch zotrvala aj po prijatí zákona č. 514/2003 Z.z. Poukázal ďalej na rozhodnutia NS SR č. k. 3 Cdo 194/2010 zo dňa 30.3.2011 a č.k. 4 M Cdo 15/2009 zo dňa 18.8.2010.

Žalobcovi vznikla v dôsledku nesprávne vzneseného obvinenia pre podozrenie zo spáchania trestnej činnosti a následne v dôsledku nesprávne podanej obžaloby pre podozrenie zo spáchania trestnej činnosti škoda v podobe účelne vynaložených trov konania, a to konkrétne trov obhajoby v trestnom konaní. Hoci trovy obhajoby žalobcu (zmluvná odmena obhajcu) bola vo výške 3 000 EUR, žalobca si uplatnil v tomto konaní iba sumu vo výške 1 533,41 EUR, teda len v rozsahu tarifnej odmeny a jednotlivých náhrad obhajcu podľa vyhlášky č. 655/2004 Z.z., ktoré špecifikoval nasledovne:

- a) 14 úkonov právnej služby (prevzatie a príprava obhajoby vrátane prvej porady s klientom dňa 4.4.2014, výsluch obvineného a svedkov A.. I., K.. I., U.. J.W. dňa 22.4.2014 v trvaní 2 hod. 15 min. - 2 x úkon právnej služby, výsluch svedkov K.. N., K.. N. dňa 29.4.2014, výsluch svedkov C.. N., A.. I., I.. C. dňa 16.5.2014, výsluch súdneho znalca E.. Č. dňa 26.6.2014, záverečné preštudovanie vyšetrovacieho spisu dňa 15.7.2014, obhliadka miesta činu dňa 22.8.2014, hlavné pojednávanie dňa 13.3.2015 v trvaní 3 hod. 3 min. - 2 x úkon právnej služby, hlavné pojednávanie dňa 21.5.2015, hlavné pojednávanie dňa 2.10.2015, hlavné pojednávanie dňa 16.6.2017 a verejné zasadnutie dňa 24.1.2018) pri základnej sadzbe tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2014 vo výške 90,17 EUR, v roku 2015 vo výške 92,63 EUR, v roku 2017 vo výške 97,62 EUR a v roku 2018 vo výške 100,50 EUR podľa § 1 ods. 4, § 12 ods. 3 písm. b) a § 14 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. vo výške 1.290 EUR,
- b) 3 úkony právnej služby (hlavné pojednávanie dňa 9.9.2016, hlavné pojednávanie dňa 11.11.2016 a hlavné pojednávanie dňa 30.3.2017) pri základnej sadzbe tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2016 vo výške 23,84 EUR a v roku 2017 vo výške 24,40 EUR podľa § 1 ods. 4, § 12 ods. 3 písm. b) a § 14 ods. 5 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. vo výške 72,08 EUR,
- c) náhrada za stratu času (za 1 cestu na trase Prešov - Gregorovce a späť, trvanie jednej cesty 30 min., tzn. 1 začatá polhodina a teda celkovo 2 začaté polhodiny v roku 2014 x 13,40 EUR) podľa § 17 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. vo výške 26,80 EUR,
- d) náhrada hotových výdavkov (za 1 cestu na trase Prešov - Gregorovce a späť pri jednosmernom cestovnom vo výške 1,30 EUR, tzn. 2 x 1,30 EUR = 2,60 EUR) podľa § 15 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z., vo výške 2,60 EUR
- e) 8 x režijný paušál v roku 2014 vo výške 8,04 EUR, 4 x režijný paušál v roku 2015 vo výške 8,39 EUR, 2 x režijný paušál v roku 2016 vo výške 8,58 EUR, 2 x režijný paušál v roku 2017 vo výške 8,84 EUR a 1 x režijný paušál v roku 2018 vo výške 9,21 EUR podľa § 1 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. vo výške 141,93 EUR.

Okrem náhrady škody na trovách obhajoby si žalobca uplatnil tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 000 EUR, nakoľko samotné konštatovanie porušenia práva vo vzťahu k žalobcovi nie je dostatočným zadosťučinením. Žalobca bol totiž počnúc dňom 25.3.2014 nedôvodne trestne stíhaný pre spáchanie trestného činu proti ľudskej dôstojnosti, v dôsledku čoho sa mu celkom zmenil doterajší spôsob života. Nespočetne veľa času strávil nad premýšľaním o tom, ako preukázať, že od počiatku hovorí pravdu, taktiež bol v spojení s tým nútený zmeniť obvyklý spôsob svojho života a takmer všetok svoj voľný čas venovať prebiehajúcej trestnému konaniu voči jeho osobe. Okrem toho žalobcovi neopísateľným spôsobom uškodila najmä povaha trestného činu, pre podozrenie zo spáchania ktorého bol trestne stíhaný - trestný čin proti ľudskej dôstojnosti, konkrétne trestný čin sexuálneho zneužívania. Žalobca bol dokonca väzobne stíhaný od 24.03.2014 do 10.04.2014. To, že väzba nebola oprávnená, zákonná a dôvodná uviedol nielen sťažnostný súd, ktorý ho prepustil na slobodu, ale vyplýva to aj zo samotného výsledku trestného konania, ktorým bolo oslobodenie žalobcu spod obžaloby. Predovšetkým ľudia z bezprostredného okolia žalobcu sa nechápavo pozastavovali nad tým, že mal sexuálne zneužiť maloleté dieťa. Túto neoprávnenú krivdu a nespočetné „neprijemné pohľady“ od rôznych ľudí už žalobcovi žiaľ nikto a nič neodčiní. Na žalobcovi je zjavné, že trestné konanie ako aj samotné väzobné stíhanie podstatne ovplyvnilo aj jeho duševné zdravie, ujma ktorú z tohto pohľadu utrpel sa dá len veľmi ťažko napraviť. V súčasnosti si žalobca v plnej miere uvedomuje, že všetok stratený čas, krivdu, ujmu na duševnom zdraví a hanbu, ktorú trpel počas celého trestného konania (a to takmer v každej oblasti

svojho života) mu už nič nedokáže odčiniť, rovnako ako z neho „zmyť“ stigmatu, ktorá na ňom ostala pre podozrenie zo sexuálneho zneužívania maloletého dieťaťa, avšak zmierniť túto nespravodlivosť je čiastočne možné práve prostredníctvom na to určenej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú si tiež uplatňuje. Z týchto dôvodov si žalobca voči žalovanej uplatnil prinajmenšom vyššie uvedenú peňažnú sumu titulom náhrady jeho opísanej nemajetkovej ujmy.

Záverom žalobca poukázal na to, že listom zo dňa 9.6.2020 požiadal Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky o predbežné prerokovanie jeho právneho nároku na náhradu škody vo výške 1 533,41 EUR a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 000 EUR, pričom Generálna prokuratúra SR odpovedala listom zo dňa 22.9.2020, v ktorom žalobcovi oznámila, že nárok žalobcu ani čiastočne neuspokojí pre nesplnenie zákonných podmienok, a teda v danom prípade existencia nezákonného rozhodnutia, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody. Podľa jej právneho názoru bolo žalobcovi toho času vznesené obvinenie dôvodne a v súlade so zákonom s tým, že samotná skutočnosť, že v neskoršom priebehu trestného konania dospel súd k inému právnenému záveru, nič nemení na tom, že obvinenie bolo žalobcovi v prípravnom konaní vznesené opodstatnene. Namietala tiež výšku a nepreukázanie uplatnenej nemajetkovej ujmy. Žalobca poukázal na to, že právny názor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky je v priamom rozpore s právnymi závermi súdnej praxe najvyšších súdnych autorít.

2. Žalovaná sa vyjadrila k žalobe podaním zo dňa 23.10.2020, ktorým navrhla žalobu v celom rozsahu zamietnuť ako nedôvodnú. Uviedla, že žalobca si uplatňuje nárok na náhradu škody titulom nezákonného rozhodnutia uznesenia OR PZ, ktorým mu bolo vznesené obvinenie za zločin sexuálneho zneužívania, pričom nezákonnosť tohto rozhodnutia má podľa žalobcu spočívať v tom, že bol rozsudkom Okresného súdu Prešov, sp. zn. 5T/91/2014 zo dňa 16.6.2017 oslobodený spod obžaloby podľa § 285 písm. c) Trestného poriadku, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný. Žalovaná zastávala názor, že štát nemôže v každom prípade automaticky zodpovedať za škodu, ktorá obvinenému (obžalovanému) vznikla v trestnom konaní tým, že k ukončeniu jeho trestného stíhania nedošlo právoplatným odsudzujúcim rozsudkom, ktorým bola uznaná jeho vina za spáchanie trestného činu, ale bol spod obžaloby oslobodený. Nemožno neprihliadať na skutočnosť, že vznesenie obvinenia žalobcovi bolo v čase jeho vydania dôvodné a zákonné, dôvodným bolo v tom čase aj zamietnutie sťažnosti obvineného prokurátorom, pričom súd neskôr prijal obžalobu podanú prokurátorom. Celé trestné konanie od jeho počiatku bolo vedené plne v súlade so všetkými zásadami trestného konania obsiahnutými v príslušných ustanoveniach platného Trestného poriadku. Žiadny príslušný orgán, ani súd nekonštatoval, aby prokurátor v predmetnej trestnej veci postupoval v rozpore so zákonom. Vedením trestného konania voči žalobcovi bol sledovaný legitímny cieľ riadneho vedenia trestného konania. Podľa žalovanej v danom prípade absentuje právny titul náhrady škody - neexistuje nezákonné rozhodnutie. Vychádzajúc z ust. § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, a nie za výsledok trestného konania. Zodpovednosť štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. musí byť obmedzená len na prípady, keď je vydané nezákonné rozhodnutie alebo konštatovaný nesprávny úradný postup. Štát nemôže zodpovedať v každom jednotlivom prípade za výsledok trestného konania. Pokiaľ by mal štát zodpovedať objektívne len za výsledok trestného konania, uvedená koncepcia by narušila podstatu a zmysel vedenia celého trestného konania, v rámci ktorého sa voči obvinenému vznáša obvinenie už za situácie, kedy na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania je dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba.

Právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky však nie je právom absolútnym, pretože v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky podlieha zákonným obmedzeniam upravujúcim predpoklady na jej uplatnenie, t. j. náhrada škody sa neposkytuje automaticky každému, voči komu orgán verejnej moci porušil jeho ochranu priznanú právnym poriadkom, ale iba tomu, u ktorého sú splnené všetky predpoklady ustanovené v zákone č. 514/2003 Z.z. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo 20/2009 zo dňa 30.05.2011).

Žalovaná poukázala na názor, ktorý prezentoval Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 163/2013-50 zo dňa 13.11.2013, v zmysle ktorého oslobodenie obžalovaného spod obžaloby nemá automaticky za následok nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia. Žalovaná ďalej poukázala na § 206 ods. 1 prvej vety Trestného poriadku, z ktorého je zrejmé, že zákonodarca pre vznesenie obvinenia nevyžaduje takú mieru istoty, ktorú vyžaduje pre postavenie obvineného pred súd a už vôbec nie takú mieru istoty, ktorú vyžaduje pre preukázanie viny obžalovaného v konaní pred súdom. Presvedčenie

o dôvodnosti podozrenia nie je týmto totožné s presvedčením o vine, a preto k vzneseniu obvinenia stačí dostatočne zdôvodnená pravdepodobnosť, či určitá osoba spáchala trestný čin. V zmysle § 234 ods. 1 Trestného poriadku je pre podanie obžaloby postačujúce, ak výsledky vyšetrovania dostatočne odôvodňujú postavenie obvineného pred súd. V čase podania obžaloby na súd, bol preto takýto postup prokurátora plne odôvodnený. Až v priebehu súdneho konania (hlavného pojednávania) bol ustálený skutkový a právny stav veci, ktorý súd vyhodnotil v prospech žalobcu. V predmetnej trestnej veci bolo trestné konanie vedené plne v súlade s Trestným poriadkom. Uznesenie o vznesení obvinenia a vôbec úkony v priebehu celého prípravného trestného konania nemohli byť realizované nezákonne, ak súd v trestnom konaní prijal obžalobu prokurátora, a to bez ohľadu na konečné rozhodnutie súdu v trestnom konaní.

K otázke priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a jej dôvodnosti žalovaná poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo/201/2007 zo dňa 30.7.2008, kde najvyšší súd okrem iného uviedol, že niektoré zásahy do osobnosti fyzickej osoby, i keď sa zdanlivo javia ako odporujúce objektívnemu právu, nemožno považovať za neoprávnené vtedy, keď sú dané okolnosti vylučujúce neoprávnenosť zásahu. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde napr. vtedy, keď zasahujúcim je orgán štátu pri plnení jeho úloh vyplývajúcich zo zákona. Dochádza tu k stretu dvoch záujmov, pri ktorom sa individuálny záujem fyzickej osoby, do osobnosti ktorej sa zasahuje, dostáva do kolízie s vyšším (verejným) záujmom, ktorému sa priznáva prednosť. V dôsledku toho aj podľa názoru dovolacieho súdu nejde o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vtedy, keď je proti nej v súlade so zákonnými podmienkami vznesené obvinenie z trestného činu a aj ďalšie úkony orgánov činných v trestnom konaní zasahujúce do práv tejto fyzickej osoby sú vykonávané v medziach zákona. Žalovaná ďalej vo vzťahu k vzniku nemajetkovej ujmy uviedla, že žalobca ničím konkrétnym nepodložil a relevantne nepreukázal, aby trestné stíhanie a pobyt vo väzbe ovplyvnili jeho život natoľko, že mu spôsobili závažnejšie následky v súkromnom živote, či spoločenskom uplatnení. S poukazom na § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., mala v danej veci za to, že nie sú splnené podmienky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalovaná záverom tiež žiadala, aby súd v prípade, že aspoň čiastočne vyhovie žalobe, určil lehotu aspoň 30 dní od právoplatnosti rozsudku na splnenie povinnosti určenej rozsudkom, a to z dôvodu, že v lehote kratšej než 30 dní nie je technicky možné zabezpečiť po právoplatnosti rozsudku vyznačenie jeho právoplatnosti, zaslanie rozsudku s vyznačenou doložkou právoplatnosti z okresnej prokuratúry na netrestný odbor generálnej prokuratúry, jeho následné predloženie na ekonomický odbor generálnej prokuratúry a vyplatenie priznanej náhrady škody.

3. Žalobca využil právo repliky, ktorú súdu doručil dňa 2.11.2020. Opätovne uviedol, že v danom prípade ide o náhradu škody na základe objektívnej zodpovednosti štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže štát zbaviť. Neposudzuje sa správnosť rozhodnutia orgánu štátu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zaviniť. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania. Uviedol, že žalovaná poukázala na niektoré staršie rozhodnutia súdov, pričom takáto obrana žalovanej je nedôvodná a neobstojí. Žalovaná prevzala celú svoju argumentáciu uvedenú v jej negatívnej odpovedi na žiadosť žalobcu o predbežné prejednanie nároku zo dňa 22.9.2020. Neopodstatnená argumentácia sa však u žalovanej objavuje opakovane vo všetkých jej podaniach v obdobných súdnych sporoch, kde je žalovanou a kde žalobcami sú fyzické osoby oslobodené spod obžaloby (rovnako ako žalobca) a domáhajúce sa svojich nárokov podľa zákon č. 514/2003 Z. z. Ide teda o tzv. formulárovú argumentáciu, ktorá odkazuje na staré a už ďalšou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít prekonané rozhodnutia súdov. Hoci žalovaná si je vedomá tejto skutočnosti a očakávaného neúspechu v súdnom konaní, napriek tomu nepristúpila ku uspokojeniu nároku žalobcu v predsúdnom konaní, príp. aspoň ku nejakým mimosúdnyh jednaniam, kde by sa uplatňované sumy nezvyšovali o ďalšie výdavky, najmä o trovy konania a trovy právneho zastúpenia, ale šikanóznym spôsobom celé konanie časovo naťahuje, a to s jediným cieľom - oddialiť a posunúť plnenie dôvodných nárokov žalobcu. Za týchto okolností, keď sa na strane žalovanej jedná o bezúspešné bránenie práva, považuje žalobca postoj žalovanej za zjavné zneužitie práva, ktoré nemôže požívať právnu ochranu. Žalobca predložil súdu uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo/66/2018 zo dňa 21.11.2018 v porovnateľnom a z hľadiska uplatnených nárokov a okolností prípadu takmer totožnom konaní, kde žalovanou bola tiež žalovaná v tomto spore, teda táto má o tomto rozhodnutí vedomosť, ako aj o mnohých ďalších s rovnakým výsledkom. Žalobca plne odkázal na predmetné rozhodnutie, najmä body 17. až 20. odôvodnenia, v ktorých je rozsiahla analýza vo vzťahu k argumentom a rozhodnutiam uvádzaným (aj v dovolacom konaní) žalovanou (uznesenie NS SR sp. zn. 4MCdo 20/2009 zo dňa 30.05.2011, nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 163/2013-50 zo dňa 13.11.2013 a rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/201/2007 zo dňa 30.07.2008, príp. aj iné). Poukázal na to, že dovolanie rovnakej žalovanej bolo

teda napokon odmietnuté ako neprípustné z dôvodu, že žalovanou nastolená právna (dovolacia) otázka podľa § 421 ods.1 písm. c) „nie je“ v súčasnosti dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Vo vzťahu k náhrade (majetkovej) škody v podobe účelne vynaložených trov obhajoby v trestnom konaní, nevznáša žalovaná žiadne konkrétne námietky ani ku jednému uplatnenému úkonu právnej služby, či ku tarifnej odmene zaň, ale len poukazuje, že k ich prípadnej účelnosti sa bude vyjadrovať na pojednávaní v priebehu dokazovania. Uvedené všeobecné a vágne tvrdenie žalovanej nemožno považovať za účinné popretie skutkových tvrdení žalobcu, preto ich považuje žalobca za nesporné a prípadné neskôr, dodatočne vznesené námietky treba považovať za neuplatnené včas. Výšku požadovanej nemajetkovej ujmy žalobca v žalobe riadne odôvodnil a v konaní to doplnil svojim výsluchom, preto žalobcovi nebolo zrejmé, aké iné dôkazy ešte žalovaná požaduje. Žalobca bol trestne stíhaný pre sexuálny trestný čin voči maloletému dievčaťu na základe krivého obvinenia jej matky. Už len táto okolnosť sama o sebe privodila žalobcovi významný zásah do jeho práva na ochranu osobnosti (súkromného života, ľudskej dôstojnosti, cti, dobrej povesti a pod.). Keďže ani prípadné ospravedlnenie zo strany štátu (i keby bolo ako jeden z prostriedkov nápravy zakotvené v zákone č. 514/2003 Z. z.) by nepostačovalo na reparáciu ujmy žalobcu, je náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nevyhnutná a v požadovanej výške primeraná. Záverom žalobca súhlasil s návrhom žalovanej na určenie lehoty na plnenie 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

4. Žalovaná považovala v duplike za potrebné zaujať stanovisko len k časti 3. vyjadrenia žalobcu s tým, že mu vytkla, že mu nie je známy systém organizácie práce a vedenia a evidencie spisov z trestného konania na prokuratúre. Okresná prokuratúra Prešov po právoplatnom skončení predmetnej trestnej veci na súde vždy vracia rovnopis vyšetrovacieho spisu príslušnému policajťovi, ktorý viedol vyšetrovanie. Tento rovnopis obsahuje len dokumentáciu týkajúcu sa jednotlivých úkonov prípravného konania a okrem toho nemusí byť obsahovo úplne zhodný s vyšetrovacím spisom, ktorý prokurátor spolu s obžalobou predkladá súdu v trestnom konaní. Originál vyšetrovacieho spisu, ktorý obsahuje kompletne úkony celého prípravného konania, ako aj konania na súde, sa nachádza na Okresnom súde Prešov. Prokurátorka zastupujúca žalovanú v tomto konaní o náhradu škody by do tohto súdneho trestného spisu bola oprávnená nahliadať, len pokiaľ by jej predmetná trestná vec bola pridelená nadriadeným prokurátorom, pričom je evidentné, že v trestnom konaní jej nebola pridelená ani na výkon prokurátorského dozoru, ani na zastupovanie dozorujúceho prokurátora na hlavnom pojednávaní. Z uvedeného dôvodu, preto žalovaná trvala na pripojení trestného spisu sp. zn. 5T/91/2014, ktorý si následne bude môcť poverená prokurátorka Okresnej prokuratúry Prešov preštudovať ako súčasť súdneho spisového materiálu sp. zn. 14C/90/2020 a prípadne namietat účelnosť, resp. výšku vyčíslených nárokov zo strany žalobcu. Napokon takáto je aj ustálená prax na Okresnom súde Prešov, pokiaľ ide o konania o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z.

5. Podaním zo dňa 22.4.2021 žalovaná podala vyjadrenie, v ktorom pre prípade vyhovenia žalobe namietala žalobcom uplatnenú náhradu škody, spočívajúcu v náhrade trov obhajoby vynaložených žalobcom v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 5T/91/2014 (na Okresnej prokuratúre Prešov vedenej pod sp. zn. 1 Pv 218/14/7707), a to v rozsahu uplatneného režijného paušálu, ktorý mal si žalobca uplatniť v sume 141,93 EUR, avšak žalovaná má za to, že by mu patrila náhrada škody za režijné paušály iba vo výške 125,50 EUR. Poukázala pritom na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co/157/2016 zo dňa 27.10.2016 a uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 To 10/2004 zo dňa 26.05.2004 a sp. zn. 5Sžo/205/2010 zo dňa 31.08.2010. S poukazom na z nich citované state a závery mala žalovaná za to, že žalobca nepostupoval správne, ak si za úkony právnej služby - výsluch obv. J. O. I. A.. I., K.. I. O. U.. J. zo dňa 22.4.2014 a účasť na hlavnom pojednávaní dňa 13.3.2015 uplatnil vo vzťahu ku každému z týchto úkonov právnej služby 2x režijný paušál, nakoľko advokátovi za tieto úkony právnej služby patrí len jeden režijný paušál bez ohľadu na dĺžku trvania týchto úkonov právnej služby, pretože nedochádza k zvyšovaniu režijných nákladov advokáta. Žalovaná tak bola názoru, že v prípade vyhovenia žalobe nepatrí žalobcovi náhrada škody v časti režijného paušálu v ním uplatnenej sume 141,93 EUR, ale len v sume 125,50 EUR - za 7 úkonov právnej služby vykonaných v roku 2014 v sume 8,04 EUR/úkon právnej služby, za 3 úkony právnej služby vykonané v roku 2015 v sume 8,39 EUR/úkon právnej služby, za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2016 v sume 8,58 EUR/úkon právnej služby, za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2017 v sume 8,84 EUR/úkon právnej služby a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2018 v sume 9,21 EUR.

6. Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 18.2.2022, na ktorom strany zotrvali na svojich doterajších skutkových tvrdeniach, iba žalobca po zohľadnení žalovanou rozporovanej výšky náhrady škody, čo sa týka uplatnenej náhrady za režijné paušály, vzal žalobu v časti istiny 16,43 EUR titulom náhrady škody späť a žiadal konanie v tejto časti zastaviť. Žalovaná nad rámec písomných vyjadrení na pojednávaní uviedla, že sa postupne mení prax generálnej prokuratúry vo vzťahu k uplatňovaným náhradám škody a nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch, avšak v predmetnom prípade naďalej trvala na zamietnutí žaloby v plnom rozsahu.

7. Na pojednávaní dňa 18.2.2022 súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu a listinnými dôkazmi (rozsudok Okresného súdu Prešov č.k. 5T/91/2014 - 335 zo dňa 16.6.2017, uznesenie Krajského súdu v Prešove č.k. 6Tpo/5/2014 - 31 zo dňa 10.4.2014, vyúčtovanie odmien a výdavkov, faktúra zo dňa 17.06.2020, žiadosť o predbežné prerokovanie nároku zo dňa 9.6.2020, odpoveď Generálnej prokuratúry SR na žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, spis Okresného súdu Prešov sp. zn. 5T/91/2014) a zistil nasledovný skutkový stav:

8. Uznesením Okresného riaditeľstva PZ, Odbor kriminálnej polície Prešov ČVS:ORP-313/1-VYS-PO-2014 zo dňa 25.3.2014 bolo žalobcovi vznesené obvinenie zo zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona.

Žalobca bol vo väzbe od 24.3.2014 do 10.4.2014, t.j. 17 dní, pričom z väzby bol prepustený na základe uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Tpo/5/2014 zo dňa 10.4.2014.

Rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 5T/91/2014 zo dňa 16.6.2017, právoplatným dňa 24.1.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 2To/44/2017 zo dňa 24.1.2018, bol žalobca oslobodený spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Prešov č.k. 1 Pv 218/14 zo dňa 25.07.2014, podanej na Okresnom súde Prešov dňa 29.7.2014 pre podozrenie zo spáchania trestného činu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol žalobca stíhaný.

Žalobca za obhajobu v predmetnej trestnej veci zaplatil advokátovi JUDr. Mgr. Radimovi Komkovi, LL.M. odmeny a výdavky v celkovej výške 3 000 EUR.

Žalobca listom zo dňa 9.6.2020 požiadal Generálnu prokuratúru SR o predbežné prerokovanie jeho právneho nároku na náhradu škody vo výške 1 533,41 EUR a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 000 EUR.

Generálna prokuratúra SR listom zo dňa 22.9.2020 žalobcovi oznámila, že neboli splnené zákonné podmienky pre uspokojenie nároku na náhradu škody uplatneného podľa zákona č. 514/2003 Z.z.

Žalobca vo svojej výpovedi uviedol, že bol obvinený neprávom a ujmu pociťuje stále. Nie je pravda, čo mu bolo kladené za vinu a bol oslobodený spod obžaloby z dôvodu, že neboli nájdené žiadne dôkazy. Síce si nepamätal presné trvanie trestného stíhania, ale uviedol, že v predmetnej veci bol tri týždne vo väzbe. Po začatí trestného stíhania sa mu všetci otočili chrbtom a doteraz sa s niektorými nerozpráva. Dokonca aj v rodine sa mu otočili chrbtom, najmä otec, ktorý to bral tragicky, akého to má syna. Ale pritom to nebola pravda. Otec si vzal aj úver na zaplatenie trov obhajoby a potom mu vyčítal, že kedy mu žalobca tie peniaze vráti. Žalobca býva v obci, ktorá ma 800 až 1 000 obyvateľov. Po začatí trestného stíhania už nikam radšej nechodil, bol doma, akurát chodil na návštevu ku matkinej sesternici, ktorá ho veľmi podržala. Pred trestným stíhaním dávnejšie žalobca pracoval na farme v Drienove, následne pracoval už iba na aktivačných prácach za účelom vzniku nároku na dávku v hmotnej núdzi a dlhšie si nevedel nájsť zamestnanie. Aktuálne pracuje v spoločnosti FECUPRAL, s.r.o. V súvislosti s následkami, ktoré na neho malo vedenie trestného stíhania vyhľadal odbornú pomoc - psychiatricku MUDr. Máriu Mandzíkovic, ktorá mu predpísala lieky na spanie a na ukludnenie, pretože nevedel ani spať. Bol v strese a myslel si, že zošalie. Neskôr lieky prestal brať, pretože mali naňho utlmujúci vplyv, bol ospalý a malátny. Ani aktuálne neberie žiadne lieky. Po vydaní oslobodzujúceho rozsudku mu zostali nejakí kamaráti, ale niektoré vzťahy ochladli a niektorí ho už teraz tak inak berú. Ale napríklad keď vyšiel z väzby, tak sused ho objal a povedal, že dobre, že je už vonku. Žalobca nemá partnerku, ani deti. S otcom je v kontakte, aktuálne vychádzajú spolu, keďže žijú spolu v spoločnej domácnosti. S osobou poškodenou a s jej rodinou sa nestretáva, pretože hneď keď vyšiel z väzby si povedal, že sa s nimi už nebude stretávať.

9. Zistený skutkový stav súd právne posúdil podľa nasledovných ustanovení:

10. Podľa čl. 46 ods. 3 Ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

11. Podľa čl. 39 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup.

12. Podľa § 488 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohládávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

13. Podľa § 489 OZ záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

14. Podľa § 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“ tento zákon upravuje

- a) zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci,
- b) zodpovednosť obce a vyššieho územného celku (ďalej len „územná samospráva“) za škodu spôsobenú orgánmi územnej samosprávy pri výkone samosprávy,
- c) predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a právo na regresnú náhradu.

15. Podľa § 2 zákona č. 514/2003 Z.z. na účely tohto zákona

- a) výkon verejnej moci je rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb,
- b) orgán verejnej moci je
  1. štátny orgán,
  2. orgán územnej samosprávy, verejnoprávna inštitúcia, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorým zákon zveril výkon verejnej moci.

16. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci

- a) nezákonným rozhodnutím,
- b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
- d) nesprávnym úradným postupom.

17. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

18. Podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

19. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

20. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

21. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

22. Podľa § 15 ods.1 zákona č. 514/2003 Z.z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len "žiadosť") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

23. Podľa § 16 ods.1 zákona č. 514/2003 Z.z. zo žiadosti musí byť zrejmé, kto náhradu škody žiada, ktorej veci sa týka, titul, z ktorého sa nároku na náhradu škody domáha, akým spôsobom škoda vznikla a čoho sa poškodený domáha. V žiadosti a pri uplatnení nároku na náhradu škody na súde je poškodený povinný uviesť požadovanú výšku náhrady škody a označiť orgán verejnej moci, ktorý mu škodu spôsobil.

24. Podľa § 16 ods.4 zákona č. 514/2003 Z.z. ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd nEURčí začiatok jej plynutia neskôr.

25. Podľa § 17 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z.z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

26. Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

27. Podľa § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na

- a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
- b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
- c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
- d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

28. Podľa § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.8a) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/514/>>

29. Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

30. Podľa § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

31. Podľa § 145 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzátí žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej.

32. Vzhľadom na čiastočné späťvzatie žaloby súd postupom podľa § 145 ods. 2 CSP prvým výrokom zastavil konanie v časti istiny vo výške 16,43 EUR uplatnenej titulom náhrady škody.

33. Súd po preskúmaní žaloby, oboznámení sa s vyjadreniami strán a vykonanom dokazovaní s poukazom na citovanú právnu úpravu dospel k záveru, že nárok žalobcu na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z. je daný.

34. Predpokladom zodpovednosti štátu za škodu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. je súčasné splnenie troch podmienok, a to existencia nezákonného rozhodnutia resp. nesprávneho úradného postupu, existencia škody, t. j. majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch, resp. nemajetkovej ujmy a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a škodou. Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v zmysle § 3 zákona č. 514/2003 Z. z. je objektívnou zodpovednosťou, ktorej sa štát nemôže zbaviť a za splnenia vyššie uvedených podmienok za túto škodu zodpovedá. Pre vznik zodpovednosti štátu musia byť pritom splnené všetky zákonom požadované podmienky súčasne.

35. V súvislosti s uplatnenými nárokmi žalobcu súd v prvom rade poukazuje na už ustálenú judikatúru najvyšších súdnych autorít, z ktorej poukazuje najmä na:

- rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 53/1993 zo dňa 28.6.1993, publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu SR pod č. R 70/1994, tiež obdobne rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 1 Cz 6/90 zo dňa 23.2.1990 publikovaný v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod R 35/1991, ktoré síce majú svoj právny základ v zákone č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, avšak súdna prax zotrvala na právnych záveroch v nich uvedených aj po prijatí zákona č. 514/2003 Z. z. V zmysle uvedených judikátov štát zodpovedá aj za škodu spôsobenú začatím (vedením) trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. Ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, má podľa § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Takéto právo má aj vtedy, ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, vynaložil náklady na trovy nutnej obhajoby.

- uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 MCdo 15/2009 zo dňa 18.10.2010, publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu SR pod č. R37/2014, podľa ktorého „Zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov zodpovedá interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným.

- rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 320/2016 zo dňa 7.7.2016, v ktorého odôvodnení ústavný súd okrem iného uvádza: „Ústavný súd zdôrazňuje, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov účinného od 1. júla 2004 (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.) a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom účinného do 30. júna 2004 (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Doterajšia súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená, a dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté súdnou judikatúrou v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 M Cdo 15/2009).“

- rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 754/2016 zo dňa 24.1.2017, predovšetkým odôvodnenie v bode 21, v ktorom sa uvádza: „Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby (či zastavením trestného stíhania), je však potrebné hľadať nielen v čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny, ale vo všeobecnej rovine aj v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát považovaný za právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorými zasahujú do základných práv jednotlivca. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie skutočne v trestnom konaní potvrdilo (napr. rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 590/08 zo 17. júna 2008 a sp. zn. IV. ÚS 642/05 z 28. augusta 2007). Je iste právom a povinnosťou štátu zabezpečovať ochranu spoločnosti vyšetrovaním podozrení zo spáchania trestnej činnosti a jednotlivec je povinný v určenom rozsahu znášať obmedzenia z toho vyplývajúce, avšak pokiaľ orgány činné v trestnom konaní dospejú k rozhodnutiu, ktoré sa neskôr ukáže ako nezákonné, ide vo vzťahu k takto stíhanej osobe o postup porušujúci jej základné ľudské práva. Ak má byť jednotlivec povinný podrobiť sa úkonom trestného konania, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nepáchal, dostane sa mu odškodnenia za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený (Ústavný súd Českej republiky nálež sp. zn. I. ÚS 554/04 z 31. marca 2005).“

- rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 249/2018 zo dňa 31.10.2019, v ktorého bode 33. odôvodnenia sa uvádza: „Od publikovania judikátu R 37/2014 sa rozhodovacia prax najvyššieho súdu ustálila (nie je rozdielna) v tom, že vtedy, keď došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby (prejednávany prípad), treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.“

36. Príkladmo tiež súd uvádza ďalšie rozhodnutia, ktorých predmet konania bol obdobný a ktoré obdobne pojednávajú o podmienkach vzniku nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy v dôsledku oslobodenia spod obžaloby v trestnom konaní - rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 54/2011 zo dňa 30.1.2011, sp. zn. 7Cdo 145/2011 zo dňa 12.12.2012, sp. zn. 7Cdo 87/2012 zo dňa 19.6.2013, sp. zn. 7MCdo 27/2012 zo dňa 19.2.2014, sp. zn. 4 Cdo 66/2018 zo dňa 21.11.2018, sp. zn. 8Cdo 177/2017 zo dňa 26.1.2019.

37. Vzhľadom na vyššie uvedené právne závery najvyšších súdnych autorít možno konštatovať, že obrana žalovanej založená na poukazaní na skoršie, resp. uvedenou judikatúrou už prekonané rozhodnutia, neobstojí. Oslobodením žalobcu spod obžaloby bola fakticky konštatovaná nezákonnosť uznesenia, ktorým mu bolo vznesené obvinenie. Je pritom bez významu, či mohol súd v rámci predbežného prejednávania obžaloby rozhodnúť zastavením trestného stíhania, alebo či išlo o použitie zásady in dubio pro reo. Ide na vrub zodpovednosti štátu, že jeho orgány, konkrétne orgány činné v trestnom konaní, začali trestné stíhanie voči osobe žalobcu, hoci sa neskôr zistilo, že neboli dané dôvody na toto trestné stíhanie. Nepochybne teda pre prijatie záveru o základe nároku je potrebné s poukazom na princíp právnej istoty v článku 2 ods. 2 CSP vychádzať z tejto už ustálenej rozhodovacej praxe súdov.

38. Súd mal tiež za to, že boli naplnené aj ďalšie predpoklady vzniku zodpovednosti štátu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., a to vznik škody a príčinná súvislosť s trestným stíhaním žalobcu.

39. Škodou sa rozumie ujma v majetkovej sfére poškodeného, ktorá je objektívne vyjadriteľná peniazmi, a je teda napravitel'ná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým poskytnutím peňazí, ak nedochádza k naturálnej reštitúcii. Skutočnou škodou sa rozumie majetková ujma vyjadriteľná v peniazoch, ktorá spočíva v zmenšení, v znížení, či v inom znehodnotení už existujúceho majetku poškodeného.

40. Žalobca si v konaní ako majetkovú škodu uplatnil náhradu trov obhajoby, ktoré mu vznikli v trestnom konaní z dôvodu, že bol zastúpený obhajcom. Aj keď žalobca zaplatil trovy obhajoby v podstatne väčšom rozsahu, touto žalobou si uplatnil len škodu vo výške trov obhajoby vyčíslených podľa vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, a to za úkony právnej služby, ktoré jeho obhajca riadne vykonal a za ktoré mu žalobca zaplatil na základe

vystavenej faktúry. Uplatnenie škody vo výške trov obhajoby iba podľa tarifnej vyhlášky zodpovedá ustálenej rozhodovacej praxi súdov, z ktorej súd poukazuje predovšetkým na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 402/2015 zo dňa 28.4.2016, podľa ktorého „Účelnosť vynaložených nákladov na trovy obhajoby znamená aj to, že štát nie je povinný znášať náklady v podobe neprimerane dohodnutých zmluvných odmien medzi advokátom a poškodeným, ktoré niekoľko násobne prevyšujú odmenu mimozmluvnú (tak je tomu aj v predmetnej veci). ... Pre účely náhrady škody treba preto za účelne vynaložené náklady poškodeným na zaplatenie odmeny advokátovi na obhajobu považovať náklady v rozsahu tarifnej odmeny.“ Žalobca trovy obhajoby úhrne vyčíslil, zohľadňujúc späťvzatie v časti režijných paušálov, v sume 1 516,98 EUR, v žalobe ich podrobne špecifikoval a keďže žalovaný tieto jednotlivé úkony právnej služby nespochybnil, platí fikcia o ich nespornosti podľa § 151 ods. 1 CSP.

41. Podmienkou pre uplatnenie nároku na náhradu škody podľa zák.č. 514/2003 Z.z. na súde je predchádzajúce predbežné prerokovanie s príslušným orgánom (§ 15 ods. 1), čo bolo preukázané listom adresovaným Generálnej prokuratúre SR a jej odpoveďou, a teda súd považoval za splnenú aj túto zákonom stanovenú podmienku.

42. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, citovanú právnu úpravu a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít súd s poukazom na záver o splnení všetkých zákonných podmienok, zaviazal žalovanú na náhradu škody vo výške 1 516,98 EUR.

43. Trestné stíhanie, ktoré bolo realizované v rozpore so zákonom, je spôsobilé vyvolať nielen vznik materiálnej škody, ale aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv, čo nakoniec predpokladá aj ustanovenie § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z.. Žalobca si v tejto súvislosti uplatnil tiež nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 000,- EUR.

44. Vo vzťahu k nemajetkovej ujme súd vychádzajúc z výpovede žalobcu na pojednávaní, ako aj zo skutkových tvrdení uvedených v žalobe a na pojednávaní dospel k záveru, že uplatnená výška náhrady nemajetkovej ujmy je adekvátna. Súd sa nestotožnil s názorom žalovanej, že v danom prípade je dostatočnou satisfakciou pre žalobcu samotné konštatovanie porušenia práv žalobcu, teda oslobodzujúci rozsudok.

45. Každá fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, svojho života a zdravia, ako aj súkromia (§ 11 OZ), pričom súčasťou súkromného života je nepochybne tiež rodinný život, ktorý zahŕňa vzťahy medzi blízkymi príbuznými, ich rozvíjanie, čím sa naplňa a rozvíja vlastná osobnosť danej fyzickej osoby. Nezákonné trestné stíhanie môže zasahovať do súkromného života jednotlivca, do jeho cti, dobrej povesti, preto je spôsobilé obmedziť, či porušiť aj právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, tak ako to zaručuje čl. 19 Ústavy SR.

46. Súd mal z výpovede žalobcu za preukázané, že trestné stíhanie malo veľký vplyv na jeho súkromný a rodinný život. Čelil zvýšenému stresu, nemohol spať, vyhľadal aj odbornú pomoc psychiatra a bral lieky na spanie a ukludnenie. Z dôvodu predmetného trestného stíhania sa mu narušili aj rodinné vzťahy s otcom. Za bezpredmetné súd v tejto situácii považuje, že žalobca nemá deti a manželku. Narušil sa mu vzťah s otcom, ktorý bol z okruhu jeho najbližšej rodiny. Žalobca subjektívne pociťuje hanbu a stigmú spôsobenú trestným stíhaním a súd vzhľadom na okolnosti daného prípadu - predovšetkým veľkosť obce, v ktorej žalobca býva a charakter trestného činu, pre ktorý bol stíhaný - má za to, že možno aj objektívne vyhodnotiť, že trestné stíhanie mu „pošramotilo“ povest' v obci a zasiahlo do jeho cti. Žalobcova schopnosť vyjadrovať sa, ktorá sa na pojednávaní prejavila v strohejších odpovediach, a nie kvetnatých zveličeniach následkov trestného stíhania na jeho súkromný a rodinný život, pritom podľa názoru súdu nemôže byť na ujmu žalobcu. Súd mal na základe výpovede žalobcu a aj jeho neverbálnych prejavov na pojednávaní za to, že výška uplatnenej nemajetkovej ujmy je v celom rozsahu primeraná okolnostiam daného prípadu - osobe žalobcu, jeho doterajšieho života a prostredia, v ktorom žije a pracuje (žalobca žil usporiadaným životom, rád pomáhal ľuďom), závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo (voči žalobcovi sa viedlo trestné stíhanie pre zločin sexuálneho zneužívania od marca 2014 až do januára 2018, t.j. v trvaní 3 rokov a 10 mesiacov, žalobca bol v období od 24.3.2014 do 10.4.2014 väzobne stíhaný a prepustený bol na základe rozhodnutia sťažnostného súdu o sťažnosti voči uzneseniu o vzatí do väzby) a závažnosť následkov, ktoré vznikli žalobcovi v súkromnom živote (nespavosť, nervozita, zvýšený stres, zhoršené vzťahy v rodine) s tým, že súd mal za to, že v spoločenskom uplatnení žalobcovi následky nevznikli.

Súd pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy okrem zákonom stanovených kritérií uvedených v § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. bral za rozhodujúce tiež povahu trestnej veci, vzhľadom na druh a závažnosť trestného činu, pre ktoré bolo trestné stíhanie vedené, od ktorých sa tiež odvíja intenzita, s akou osoba poškodená nezákonným trestným stíhaním je negatívne vnímaná okolím. Rovnako tiež zohľadnil hrozbu a potenciálny rozsah trestného postihu, od ktorého sa odvíja subjektívny pocit neistoty na strane osoby poškodenej nezákonným trestným stíhaním. Napokon súd tiež zohľadnil okolnosti, ktoré viedli k vydaniu uznesenia o vznesení obvinenia voči žalobcovi - krivé obvinenie zo spáchania trestného činu. Je pritom potrebné rozlišovať prípady, keď trestné stíhanie bolo začaté zjavne neodôvodnene alebo dokonca s cieľom poškodiť osobu, voči ktorej bolo začaté, od prípadov, kedy existovali dôvody pre jeho začatie a v takom prípade sa zohľadnia aj dôvody zastavenia trestného stíhania alebo oslobodenia spod obžaloby. V tomto prípade išlo o druhý prípad, ktorého výsledok závisel od vyhodnotenia vykonaných dôkazov. Niektoré (výpovede svedkov - oznamovateľov) totiž svedčili pre vinu žalobcu, iné nie a preto k oslobodeniu žalobcu došlo v zmysle zásady in dubio pro reo (v pochybnostiach v prospech obvineného).

47. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a s poukazom na citovanú právnu úpravu súd zaviazal žalovanú aj na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 000 EUR, ktorej výška sa podľa názoru súdu vzhľadom na okolnosti daného prípadu nevyvíja bežnej rozhodovacej praxi súdov v obdobných veciach.

48. Lehota na plnenie uloženej povinnosti bola určená na žiadosť žalovaného a so súhlasom žalobcu v trvaní do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

49. Podľa § 255 ods.1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

50. Podľa § 262 ods.1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

51. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v časti o náhrade škody v rozsahu 97,86 % a v časti o náhrade nemajetkovej ujmy v plnom rozsahu. Žalobca bol plne úspešný v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy. Čo sa týka konania v časti o náhradu škody, žalobca vzal späť žalobu v časti 16,43 EUR, čomu zodpovedá jeho neúspech (a teda úspech žalovanej) v rozsahu 1,07 %. Úspech žalobcu v časti konania o náhradu škody bol v rozsahu 98,93 % v pomere predmetu konania o náhradu škody. Miera úspechu žalobcu v konaní o náhradu škody tak predstavuje 97,86 % (98,93 - 1,07). Súd v danom prípade nezistil žiadny dôvod pre aplikáciu § 257 CSP, ktorý možno použiť len výnimočne. O výške trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Prešov, písomne, v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napadá, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.